

6. Попова Е.В. Коносамент как правовая основа международных морских перевозок / Е.В. Попова // Норма. Закон. Законодательство. Право. – Пермь: Пермский государственный университет, 2007. – С. 259-261.

Ключові слова: коносамент, перевезення вантажів, функції коносамента, правове регулювання коносамента, перевезення вантажів з коносаментом.

Ключевые слова: коносамент, перевозки грузов, функции коносамента, правовое регулирование коносамента, перевозки грузов по коносаменту.

Key words: bill of lading, transportation of goods, functions of bill of lading, legal regulation of a bill of lading, transportation of goods according to a bill of lading.

АНДРУЩЕНКО СЕРГІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри морського та митного права*

ЛОКАЛЬНІ АКТИ У СИСТЕМІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЖИМУ МОРСЬКОГО ПОРТУ УКРАЇНИ

Відповідно до Закону України від 17.05.2012 р. «Про морські порти України» (далі – Закон), до системи локального правового регулювання режиму морських портів України належать звичаїв та обов'язкові постанови по морським портам. Ці акти приймаються з метою визначення та врегулювання особливостей правового режиму кожного з морських портів України, конкретизують норми Закону та іншого законодавства, а також технічних норм, визначаючи їх особливості щодо кожного з портів, розташованих на території України. За своєю суттю вони є локальними, адже поширюються лише на певний, чітко визначений, морський порт, виконують допоміжну, але достатньо значну роль для забезпечення кожному окремому порту можливості ефективності реалізації наданих функцій. Як зазначають дослідники, локальні правові акти приймаються для уточнення та конкретизації норм законів, установлення механізмів їх реалізації, запровадження інших моделей регулювання локальних відносин порівняно з передбаченими у законі, наскільки це припускається законом, або у них фіксується обрання однієї з альтернативних моделей для заповнення прогалин у законодавстві, внаслідок спеціальних приписів законодавства про передання тих чи інших питань до компетенції недержавних організацій [1, с. 9]. І хоча зазначені акти мають певні відмінності від локальних актів, що приймаються органами управління юридичних осіб, та розглядаються як такі відповідно до класичних поглядів дослідників нормотворчості у різних галузях правничої науки, вони все ж можуть бути, завдячуючи поширенню на чітко визначені територію та акваторію, віднесені саме до групи актів локальної нормотворчості.

Відповідно до ст. 9 Закону, звід звичаїв морського порту встановлює правила надання послуг у морському порту, обслуговування суден і пасажирів, що склалися і тривалий час застосовуються на практиці у

цьому морському порту. Звід звичаїв морського порту містить правила щодо: 1) порядку вручення повідомлення про готовність судна до здійснення операцій з вантажем; 2) порядку розрахунку сталійного часу, якщо він не встановлений угодою сторін; 3) переліку послуг, що надаються в морському порту; 4) інші правила здійснення господарських операцій у межах морського порту. Звід звичаїв морського порту застосовується: 1) за наявності в договорі морського перевезення умов щодо застосування звичаїв морського порту; 2) за відсутності в договорі морського перевезення відповідних правил з питань, які регулюються звичаями морського порту; 3) за наявності в договорі морського перевезення умов, що суперечать звичаям морського порту. Звід звичаїв морського порту видається адміністрацією морських портів України щодо кожного морського порту, завіряється Торгово-промисловою палатою України і оприлюднюється на офіційному веб-сайті адміністрації морських портів України. Так, Звід звичаїв морського порту Одеса видано на підставі наказу державного підприємства «Адміністрація морських портів України» від 20.11.2015 р. № 233 та засвідчено Торгово-промисловою палатою України 25.11.2015 р. [2].

Зазначеним Зводом встановлено правила надання послуг, обслуговування суден і пасажирів, що склалися і тривалий час застосовуються на практиці в морському порту Одеса. Звід звичаїв морського порту Одеса містить правила щодо: режиму, планування роботи в морському порту Одеса, порядку роботи під час льодової кампанії, порядок, умови та черговість приймання суден під обробку, порядку розрахунку стояночного і сталійного часу судна в морському порту Одеса, демереджу та диспачу, надання послуг та їх перелік, здійснення господарських операцій, інформаційної взаємодії з використанням ІСПС, організаційного забезпечення господарської діяльності, а також інші правила здійснення господарських операцій у межах морського порту Одеса.

Обов'язкові постанови по порту приймаються адміністрацією морських портів України за погодженням з капітаном морського порту та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері безпеки на морському і річковому транспорті. Обов'язкові постанови по порту містять специфічну для кожного морського порту інформацію про: 1) межі зони нагляду, території та акваторії морського порту, у тому числі інформацію про глибини в акваторії морського порту та на підходах до морського порту, технічні можливості морського порту щодо приймання суден; 2) райони обов'язкового та необов'язкового лоцманського проведення, категорії суден і вимоги до капітанів суден, що звільняються від обов'язкового лоцманського проведення, встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах морського і річкового транспорту; 3) порядок плавання суден в акваторії морського порту, на каналах і фарватерах (якщо вони не встановлені у правилах плавання, які затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах морського і річкового транспорту), включаючи правила заходу суден до морського порту і виходу

з морського порту, порядок подання інформації про прибуття та відхід суден, порядок користування засобами зв'язку в акваторії морського порту, порядок надання лоцманських послуг; 4) правила стоянки суден, включаючи координати місць для якірної стоянки на рейді, правила швартування та відшвартовування; 5) правила і встановлені місця проведення вантажно-розвантажувальних робіт, порядок здійснення в морському порту технічного обслуговування та ремонту суден; 6) правила забезпечення безпеки та порядку в морському порту, порядок охорони суден та портових засобів; 7) правила охорони навколишнього природного середовища; 8) правила проведення днопоглиблювальних робіт; 9) вимоги санітарного та карантинного режиму за поданням підрозділу державної санітарно-епідеміологічної служби в морському порту; 10) вимоги протипожежного режиму в морському порту; 11) порядок сходження на берег осіб суднового екіпажу та їх перебування на території морського порту і портового міста під час стоянки судна; 12) іншу інформацію, пов'язану із забезпеченням безпеки мореплавства в морському порту.

Порядок проходження прикордонного, митного контролю тощо повинен відповідати міжнародним стандартам та враховувати зобов'язання України за міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Якщо у морському порту відкрито пункт пропуску через державний кордон України, адміністрація морських портів України в обов'язкових постановках по порту за поданням органів охорони державного кордону та митних органів оприлюднює встановлений порядок проходження прикордонного та митного контролю. Обов'язкові постанови по порту є обов'язковими до виконання всіма юридичними і фізичними особами, які перебувають у морському порту, після їх обов'язкової державної реєстрації та опублікування в Повідомленнях мореплавців України. При прийнятті обов'язкових постанов по порту або внесенні змін до них не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав суб'єктів портової діяльності, передбачених Конституцією та законами України. Обов'язкові постанови по порту підлягають обов'язковій державній реєстрації в порядку, встановленому для державної реєстрації нормативно-правових актів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, і набувають чинності через 10 днів з дня їх реєстрації, якщо в них не встановлено іншого строку набрання ними чинності. Обов'язкові постанови по порту можуть бути оскаржені до адміністративного суду.

Обов'язкові постанови по морському порту Одеса, затверджені наказом державного підприємства «Адміністрація морських портів України» від 22.12.2015 р. № 266 [3], визначають, що вони є обов'язковими до виконання у морському порту Одеси усіма юридичними та фізичними особами. Вимоги Обов'язкових постанов поширюються на судна, кораблі та інші плавзасоби усіх прапорів, що знаходяться на акваторії порту Одеси, незалежно від їхньої відомчої належності та форм власності (п. 1.3). Тотожні норми містять обов'язкові постанови по всіх морських портах України (Південний [4], Миколаїв [5], Херсон [6] тощо).

Список використаної літератури:

1. Тичкова О.Ю. Локальні корпоративні норми у цивільно-правовому регулюванні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / О.Ю. Тичкова. – Харків, 2009. – 19 с.
2. Звід звичаїв морського порту Одеса: видано на підставі наказу державного підприємства «Адміністрація морських портів України» від 20.11.2015 р. № 233 та засвідчено Торгово-промисловою палатою України 25.11.2015 р. URL: http://www.uspa.gov.ua/images/other_files/Svody_obychaev/svod_odessa.pdf
3. Обов'язкові постанови по морському порту Одеса, затверджені Наказом державного підприємства «Адміністрація морських портів України» від 22.12.2015 р. № 266. URL: <http://www.port.odessa.ua/images/compulsory-regulations.pdf>
4. Обов'язкові постанови по морському порту Південний, затверджені Наказом державного підприємства «Адміністрація морських портів України» від 25.04.2016 р. № 126. URL: <http://www.uspa.gov.ua/images/25.04.2016.pdf>
5. Обов'язкові постанови по морському порту Миколаїв, затверджені Наказом державного підприємства «Адміністрація морських портів України» від 13.12.2016 р. № 451. URL: http://www.uspa.gov.ua/images/registers_seaport_ukraine/Niko.pdf
6. Обов'язкові постанови по морському порту Херсон, затверджені Наказом державного підприємства «Адміністрація морських портів України» від 03.08.2016 р. № 268. URL: <http://www.uspa.gov.ua/images/Kherson.pdf>

Ключові слова: порт, морський порт, режим морського порту, локальні правові акти.

Ключевые слова: порт, морской порт, режим морского порта, локальные правовые акты.

Key words: port, seaport, regime of sea ports, local acts.

ПАНЧУК АННА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри морського та митного права*

ПРАКТИЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАГЛЯДОВИХ РАД У ПОРТОВІЙ ГАЛУЗІ

Сьогодні створення незалежних наглядових рад у найбільших державних компаніях є обов'язковим згідно з Законом України від 2.06.2016 р. № 1405 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» [1]. Цей Закон заклав законодавчу основу для створення на державних підприємствах незалежних наглядових рад. Згодом ця ідея була відображена у постанові Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 р. № 142 «Деякі питання управління державними унітарни-